

Myrinia 24 (2) innehåll

- 41 Några rosettmossor *Riccia* spp. från Öland och Småland
Per Darell
- 46 Mossfloran på Gotska Sandön
Tomas Hallingbäck
- 59 Taxonomiska observationer av levermossor insamlade under
fjällmosskurs i Jämtland 2013
Kell Damsholt
- 62 Rapport från Projekt Skånes mossor
Nils Cronberg
- 66 En mossexkursion till Freiburg — andra gången gillt
Niklas Lönnell
- 73 Äta mossor?
Niklas Lönnell
- 75 Aktuella aktiviteter
- 76 Mossornas Vänners försäljning

Myrinia

Föreningen Mossornas Vänners tidskrift

Volym 24 - nr 2 - 2014

MYRINIA är Mossornas Vänner tidskrift. Mossornas Vänner är en förening som har som målsättning att hålla kontakten mellan och främja mosskännedom bland mossintresserade, såväl amatörer som yrkesaktiva. Detta sker, förutom via MYRINIA, genom nationella och regionala exkursioner och studiecirkel m.m.

Medlemskap i föreningen, inklusive MYRINIA, kostar 100 kr per år.

Familjemedlemmar (erhåller ej MYRINIA) betalar 10 kr.

Utländska medlemmar betalar 210 kr per år (varav 60 kr p.g.a. höga bankkostnader). Vid betalning från svenskt konto är avgiften för utländska medlemmar 150 kr.

Beloppet sätts in på plusgiro 13 37 88 - 0 (Mossornas Vänner).

Vill du ha kontakt med andra mossintresserade? Tag i så fall kontakt med någon i Mossornas Vänner styrelse (se nedan).

Om du har **ny adress**: hör av dig till kassören! (se nedan)

Ordförande: Niklas Lönnell, Dirigentvägen 171, 754 56 Uppsala, 070-574 5796, niklas.lonnell@gmail.com

Vice ordförande: Lars Sjögren, Gunnar Wennerbergs väg 4, 44334 Lerum, 0302-18558, 070-5722436, lars.sjogren@tele2.se

Sekreterare: Olle Holst, Parternas gränd 69, 226 47 Lund, 046-120708, 070-521 2707, Olle.Holst@comhem.se

Kassör: Göran Ljung, Lönaholma 3178A, 282 92 Västra Torup, 0451-521 74, goran_ljung@bredband.net

Exkursionssekr.: Fia Bengtsson, Luthagesesplanaden 91, 752 71 Uppsala, 070-2700807, fia.bengtsson@ebc.uu.se

Kursansvarig: Sara Asker, Hagagatan 3, 652 20 Karlstad, 070-824 26 11, tillsaranilsson@hotmail.com

Försäljningsansvarig: Tomas Hallingbäck, Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-3435 12, thallingback@hotmail.com

Hemsidesansvarig: Daniel Udd, Västergrav Ramsgatan 18, 795 90 Rättvik, 073-802 93 68, danieludd@gmail.com

Myrinia - Föreningen Mossornas Vänner tidskrift

<http://www.sbf.c.se/MV>

ISSN 1102 - 4194, Upplaga: 240 exemplar

Ansvarig utgivare: Mossornas Vänner ordförande Niklas Lönnell

Omslagsbild: Röd gaffelmossa *Riccia huebeneriana*. Foto: Ulf Jansson.

Några rosettmossor *Riccia* spp. från Öland och Småland

PER DARELL

Rökesvens väg 14, 342 34 Alvesta, per.darell@netatonce.net

Some records of Riccia species from the provinces of Öland and Småland, south Sweden, are presented.

Rosettmossor är mycket små, flertalet mindre än 1 cm. De är pionjärmossor på öppen jord, eller flytande på vatten. De är inte lätta att upptäcka, men med lite tur kan man hitta dem i sin trädgård, på stigar, åkermark eller på bar jord i sluttningar och bergssidor. Själv hittade jag rosettmossa *Riccia sorocarpa* (figur 1) utanför vår tennishall i oktober 2013 med sporbildningar. Vid Mossornas Vänner inventering på Öland, våren 2013, fann vi stäpprosettmossa *Riccia ciliifera* och alvar-rosettmossa *Riccia subbifurca* (med sporbildning, figur 2) på leriga kostigar och rännaffelmossa *Riccia canaliculata* (figur 3) i en väte som torkat ut. De tre senare och några arter till hittar man säkrast i kalkmiljöer som på Öland.

Figur 1. Rosettmossa *Riccia sorocarpa*. Foto: Ulf Jansson.

Figur 2. Alvar-rosettmossa *Riccia subbifurca*. Foto: Ulf Jansson.

Figur 3. Ränngaffelmossa *Riccia canaliculata*. Foto: Ulf Jansson.

På öppen gyttja vid en konstgjord sjö, Djurle träsk, i Växjö kommun fann vi gaffelmossa *Riccia fluitans* (figur 4) och vattenstjärna *Ricciocarpos natans* (figur 5). Dessa lever ofta flytande i vattnet, ibland tillsammans med andmat, men strandar då vattnet sjunker. Att de håller sig flytande beror på att de har rikligt med luftkammare i sina bålar. I oktober 2014 förekom vattenstjärnan mycket rikligt på de frilagda stränderna. Översiktsbilden (figur 6) visar vattenstjärna i tusental. Vanligtvis bryts delar av mossan ned på senhösten, och då vattnet stiger under vinterhalvåret sjunker de delar som är kvar ner till botten. Till våren, då fotosyntesen fyller bålen med luft kommer de så till ytan igen. Det är möjligt att hela bålen överlever under vatten milda vintrar (Damsholt 2002). Reproduktion för gaffelmossa och vattenstjärna sker till stor del vegetativt genom att bålen delar sig. De utvecklar sällan sporofyter.

Den torra sommaren i augusti 2013 hittade vi röd gaffelmossa *Riccia huebeneriana* (figur 7) vid vattenbrynet på två ställen (bland annat sjön Åsnen) i Alvesta kommun. Gäss och änder vistas ofta på dessa stränder och det är möjligt att fåglar fört med sig mossorna. Röd gaffelmossa förekommer i våt gyttja och dy närmast vattenlinjen. Den har också luftkammare och har en porös yta som luckras upp och bryts

Figur 4. Gaffelmossa *Riccia fluitans*. Foto: Ulf Jansson.

Figur 5. Vattenstjärna *Ricciocarpus natans*. Foto: Ulf Jansson.

Figur 6. Djurle träsk med vattenstjärna *Ricciocarpus natans* i tusental. Foto: Per Darell.

Figur 7. Röd gaffelmossa *Riccia huebeneriana*. Foto: Ulf Jansson.

ned. Arten övervintrar troligen som sporer. De exemplar vi fann var mycket kortlivade och iaktogs endast under ett par månader. Vid återbesök i år kunde vi inte hitta någon röd gaffelmossa.

Rosettmossorna avviker från de övriga levermossorna när det gäller sporbildning. Han- och honorgan (på samma planta) bildas i håligheter i bålen och sporofyten utvecklas, mycket snabbt, helt inne i en hålighet i bålen. Sporkapseln är utan fot och skaft. För att sporer ska frigöras löses kapselväggen upp innan sporer är mogna och sporer ligger öppet i en hålighet. Regndroppar kan sedan sprida sporer lokalt. Rinnande vatten kan sprida sporer längre sträckor.

Ulf Janssons fototekniska lösningar kan jag inte nog fascineras av och här ser du några resultat av hans konst. Du kan också se hans bilder i artikeln "Sex på mossors vis" i Vilda växter nr 2 2014 (Svenska Botaniska Föreningen). Uno Petterssons magiska blick att upptäcka spännande växter visade vägen till röd gaffelmossa och vattenstjärna.

Referenser

Damsholt, K. 2002. Illustrated flora of Nordic liverworts and hornworts. Nordic Bryological Society, Lund.

Mossfloran på Gotska Sandön

TOMAS HALLINGBÄCK

Körsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, thallingback@hotmail.com

*The island Gotska Sandön is a national park in the Baltic Sea. Very few people have reported bryophytes from this island. Since the precipitation on this island is very low, most bryologists have believed the flora to be species poor. A five days stay on the island in June 2014, resulted in a species list of 96 species (15 liverworts and 71 mosses). Two invasive mosses, *Campylopus introflexus* and *Orthodontium lineare* were found on the island, despite the fact that this island is the most remote island in the Baltic Sea.*

Gotska Sandön, är som namnet antyder en ö täckt av enbart sand. Ön saknar stenblock eller berg i dagen. Trädsiktet består idag så gott som helt av tallar. Endast några små områden består av annan naturtyp, såsom dungar med lövträd, lövängen och öppna sanddyner. Inga myrar och knappast heller några våtmarker finns. Några små källor finns dock. Även om tall dominerar finns några få och små dungar av asp och ek på ön. Antalet granar på ön lär vara en handfull. Däremot finns några större bestånd av idegran.

Bottenskiktet i tallskogarna domineras främst av renlavar *Cladonia* spp. och väggmossa *Pleurozium schreberi* (figur 1) med insprängda fläckar av kvastmossa *Dicranum scoparium* och husmossa *Hylocomium splendens*. Runt trädbaser växer lite andra mossor såsom bergkvastmossa *D. fuscescens*, stubbkvastmossa *D. montanum* och hållkvastmossa *D. spurium* (figur 2). Bottenskiktet i de få och små ytorna av lövskog (glesa bestånd av ek och asp) utgörs av bl. a. kransmossa *Rhytidiadelphus triquetrus*, skogspraktmossa *Plagiomnium affine* och lundpraktmossa *P. cuspidatum*. Det är endast i lövskogen som epifytiska mossor förekommer. De vanligaste epifyterna är cypressfläta *Hypnum cupressiforme* och guldlockmossa *Homalothecium sericeum*.

Figur 1. Tallskog med mosstäcke dominerat av väggmossa *Pleurozium schreberi*. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 2. Hållkvastmossa *Dicranum spurium*. Foto: Tomas Hallingbäck.

I skogarna närmast havet är inslaget av pösmossa *Pseudoscleropodium purum* på marken påtagligt men även stor kvastmossa *Dicranum majus* och kammosa *Ptilium crista-castrensis* finns här.

På och i kanten av stigar och vägar runt om på ön finns lite här och var brännmossa *Ceratodon purpureus*, nickmossa *Pohlia nutans* och liten räffelmossa *Aulacomnium androgynum*.

På de torra sanddynerna längs kusterna växer en del mossor. Även om de är fåtaliga uppmärksammades de vid en inventering av martorn 2009 (Petersson 2010). De utgörs mest av blek gräsmossa *Brachythecium albicans*, brännmossa *Ceratodon purpureus* och olika skruvmossor *Syntrichia* spp. (figur 3). Många av mossorna, som t.ex. sandraggmossa *Racomitrium canescens* (figur 4), hjälper till att binda sanden på ön och motverka sandflykt.

Eftersom nästan inget skogsbruk förekommit på ön det senaste århundradet är träden oftast mycket gamla och det finns gott om döda tallar överallt. Många av dessa är stående torrakor, ibland lutande, ganska få är liggande. Det torra lokalklimatet har gjort att tallens ved är torr och hård och i stort sett olämplig för mossor som växtplats. Man hittar endast undantagsvis någon mossa på dessa döda tallar. Endast när stockarna ligger halvt begravda i sanden har enstaka mossor koloniserat veden, främst kvastmossor *Dicranum*-arter, men även t.ex. tät fransmossa *Ptilidium pulcherrimum*.

Figur 3. Takmossa *Syntrichia ruralis*. Foto: Tomas Hallingbäck.

På de platser där lövträd finns är de döda stammarna och grenarna endast sparsamt bevuxna med mossor. I skuggad och vindskyddad miljö finns små mängder av vedblekmossa *Lophocolea heterophylla*, stubbspretmossa *Herzogiella seligeri* och långfliksmossa *Nowellia curvifolia* på ved av lövträden.

Tidigare utforskande av öns mossflora

Mycket lite finns publicerat om öns mossflora. En sammanställning om öns mossor finns i Arwidsson (1938). Även om Arwidsson gjort en sammanställning mest av andras uppgifter och inte så mycket egna inventeringar, vittnar hans beskrivning om att artantalet på ön är mycket litet. Några tillägg finns i andra publikationer där mossor omnämns mest i förbifarten. Räknar man samman summan av arter funna på ön enligt följande publikationer: Arwidsson (1938), Högström (1999), Lindgren (1968), Petersson (2010) och Pettersson (1959) så hamnar man på drygt 40 arter. Under mina 5 dagar på ön utökade jag listan med drygt 50 arter och summan av kända mossor på ön är nu uppe i 96 arter (se appendix).

I litteraturen finns en märklig och troligtvis felaktig uppgift i Pettersson (1959) där västlig hakmossa *Rhytidiadelphus loreus* uppges som "inte ovanlig" på ön. Sannolikt syftar han på dess släkting kransmossa *R. triquetrus*.

Figur 4. Sandraggmossa *Racomitrium canescens*. Foto: Tomas Hallingbäck.

Intressanta inslag i mossfloran

Släktet vitmossor *Sphagnum* är nog den mossgrupp som man minst väntar sig att finna på en torr ö som Gotska Sandön, men även denna grupp har påträffats på ön! Ett mindre antal små förekomster av vitmossor har genom åren upptäckts av personer som Rutger Sernander (år 1894), Bengt Sturevik (1989, 1991, 1992), Jörgen Petersson (1989, 1991) och Stig Högström (1992). Stig Högström besökte ön i maj 1992 för att leta efter vitmossor och gjorde senare en värdefull sammanställning som länsstyrelsen publicerade (Högström 1999). Trots att vitmossor är mycket sällsynta på ön lyckades han och andra finna ett antal platser med främst tallvitmossa *Sphagnum capillifolium*, men även en population med klubbvitmossa *S. angustifolium* och en med granvitmossa *S. girgensohnii* finns noterade i hans arbete.

En annan grupp mossor som i litteraturen om Gotska Sandön lyst med sin frånvaro är levermossor. Normalt för varje landskap i Sverige är att ca en fjärdedel av mossfloran brukar utgöras av levermossor. Enligt litteraturen utgjorde levermossorna endast 5 % av artstocken (dvs. 2 arter). Min insats höjde den siffran till 19 % (dvs. 15 levermossor). Levermossor brukar trivas i fuktigare miljöer än bladmossor, så det är inte alls förvånande att levermossorna är fåtaliga på ön. Två av dessa levermossor är i Sverige rödlistade. Den ena är kornknutmossa *Odontoschisma denudatum* (NT) som påträffades på en murken eklåga i Sälbo lövskog. Den andra är vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* (NT) som påträffades på en tallåga i Sälbo, SO om brandområdet.

En intressant bladmossa funnen upprepade gånger är den relativt ovanliga arten nålkvastmossa *Dicranum tauricum* (figur 5). Den diskuteras särskilt i Arwidsson (1938). Arten har i Sverige sin huvudförekomst på Gotland och det är således på dessa två öar man hittar mest i Sverige av denna kvastmossa.

Några av de mest intressanta fynden av mossor på ön utgörs av två invasiva mossor som båda härrör från södra halvklotet men som under 2000-talet tagit sig norrut längs Östkusten till Stockholm. Den ena är hårnervmossa *Campylopus introflexus* som Kristoffer Hylander hittade på Gotland 2007 och som nu visade sig växa rikligt i det inre

dynkärret vid Bredsandsudde. Arten upptäcktes i England på 1940-talet och finns nu i de flesta av Västeuropas länder och fortsätter att sprida sig. På håll påminner den om en hårbjörnmossa *Polytrichum piliferum*, men som torr är hårudden karakteristiskt vinkelrätt böjd (figur 6). Dess utbredning i Sverige kan ses i figur 7.

Den andra arten är kapmossa *Orthodontium lineare* som jag hittade på två ställen på Gotska sandön, dels i Braustens ängar på ved och dels på basen av en grov tall vid Schipkapasset (figur 8). Denna art är ny för Gotland. Kapmossa är en liten och oansenlig vedlevande art med mycket långsmala blad och upprätta kapslar på ett något krokigt skaft. Arten har med människans hjälp kommit till norra halvklotet under 1900-talet och därefter spridit sig över större delen av Europa. Dess utbredning i Sverige kan ses i figur 9.

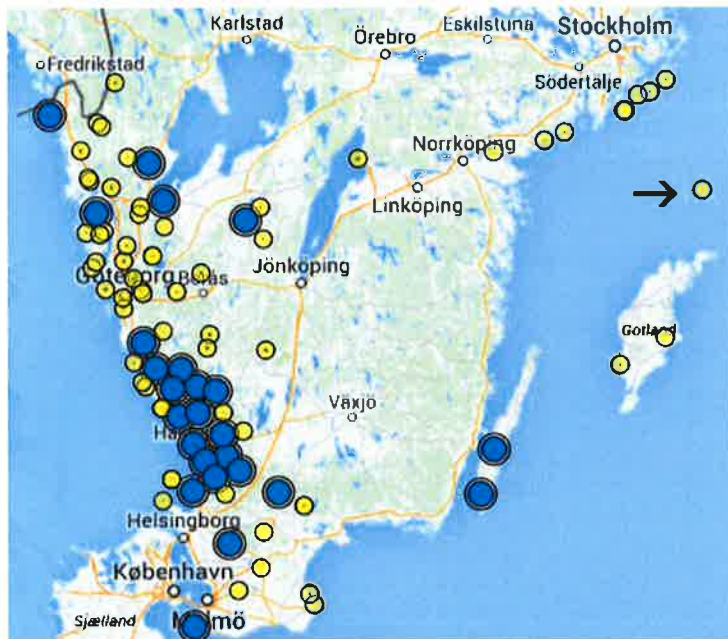
Både hårnervmossa *Campylopus introflexus* och kapmossa *Orthodontium lineare* sprids med hjälp av sporer och gynnas av störningar i naturen, såsom stigar, hyggen och brandplatser. Trots att Gotska Sandön är den mest isolerade ön vi har i Sverige och trots att ön är nationalpark och relativt ostörd har dessa två "främmande" arter lyckats ta sig hit. Deras invandringshistoria i Europa finns att läsa i Hassel & Söderström (2005).

Figur 5. Nålkvastmossa *Dicranum tauricum*. Foto: Tomas Hallingbäck.

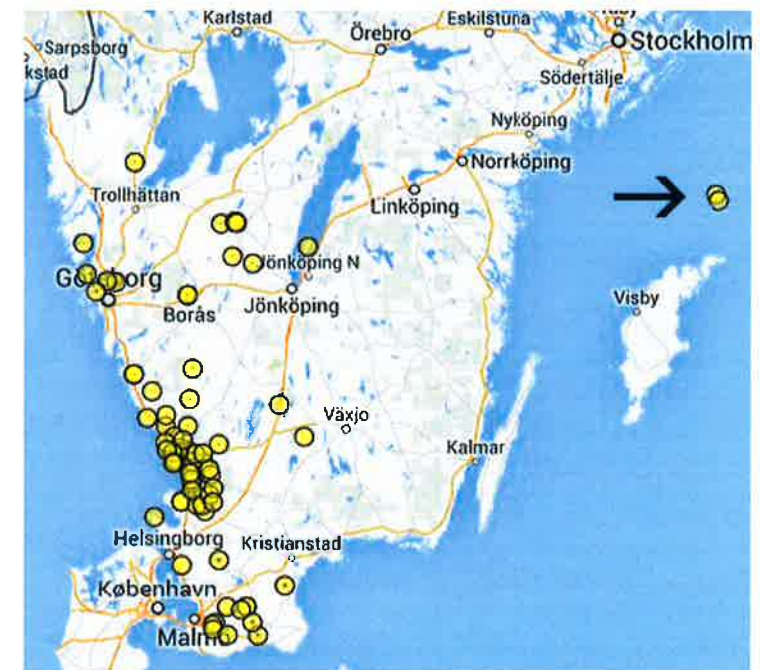
Figur 6 Hårnervmossa *Campylopus introflexus*. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 7. Utbredning av hårnervmossa *Campylopus introflexus* i Sverige. Blå punkter representerar flera fynd. Pilen pekar på Gotska Sandön. Källa: Artportalen, juni 2014.

Figur 8. Kapmossa *Orthodontium lineare* på basen av en grov tall. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 9. Utbredning av kapmossa *Orthodontium lineare* i Sverige. Pilen pekar på Gotska Sandön. Källa: Artportalen, juni 2014.

Figur 10. Praktfulla tuvor av blåmossa *Leucobryum glaucum* i tallskogen. Foto: Tomas Hallingbäck.

Tack,
till Mattias Iwarsson som tipsade om bra mosslokaler på ön.

Referenser

- Arwidsson, T. 1938. Studier över floran och vegetationen på Gotska Sandön med särskild hänsyn till nationalparken. Kungliga Svenska Vetenskapsakademiens avhandlingar i naturskyddsärenden, 99-0278206-X.
- Hassel, K. & Söderström, L. 2005. The expansion of the neophytes *Orthodontium lineare* and *Campylopus introflexus* in Britain and continental Europe. -- Journal of the Hattori Botanical Laboratory 97: 183--193.
- Högström, S. 1999. *Sphagnum* på Gotland Vitmossobservationer 1983-1996. Länsstyrelsen i Gotlands län Livsmiljöenheter – Rapport Nnr 3 1999.
- Lindgren, S. 1968 Lövskogsväxtvegetation på Gotska Sandön. Botaniska inst., Univ. i Stockholm.
- Petersson, J. 2010. Inventering av martorn (*Eryngium maritimum*) på Gotland sensommaren 2009. Rapporter om natur och miljö - nr 2010: 4.
- Pettersson, B. 1959. Gotska Sandön. Sveriges Nationalparker 13. Stockholm.

Appendix. Registrerade arter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kommentar
<i>Anastrophillum hellerianum</i>	vedtrappmossa	Sälbo, SO brandområdet.
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa	Enligt Arwidsson (1938) uppgiven för ön. Ej återfunnen 2014.
<i>Atrichum undulatum</i>	vågig sågmossa	Stora Idemoren.
<i>Aulacomnium androgynum</i>	liten räffelmossa	Kapellänget.
<i>Aulacomnium palustre</i>	räffelmossa	Schipkapasset.
<i>Barbilophozia attenuata</i>	piggglummermossa	Schipkapasset.
<i>Barbilophozia barbata</i>	lundlummermossa	Tomtebo.
<i>Barbilophozia hatcheri</i>	stenlummermossa	Prästvägen.
<i>Barbula convoluta</i>	liten neonmossa	Jordkällarens cementväggar.
<i>Brachythecium velutinum</i>	sammetsgräsmossa	Stora Idemoren.
<i>Brachythecium albicans</i>	blek gräsmossa	Här och var på hela ön.
<i>Brachythecium rutabulum</i>	stor gräsmossa	Sälbo lövskog.
<i>Brachythecium salebrosum</i>	skogsgräsmossa	Sälbo lövskog.
<i>Bryum archangelicum</i>	ärkebryum	Enligt Arwidsson (1938) uppgiven för ön. Ej återfunnen 2014.
<i>Bryum argenteum</i>	silvermossa	Jordkällarens cementväggar.
<i>Bryum caespitium</i>	murbryum	Jordkällarens cementväggar.
<i>Bryum capillare</i>	skruvbryum	Jordkällarens cementväggar.
<i>Calliergon cordifolium</i>	kärskedmossa	Tärnudden, vattenhållet.
<i>Campyliadelphus chrysophyllus</i>	jordspärrmossa	Enligt Arwidsson (1938) uppgiven för ön. Ej återfunnen 2014.
<i>Campylopus introflexus</i>	hårnervmossa	Bredsandsudde, Inre dynkärret.
<i>Ceratodon purpureus</i>	brännmossa	Här och var på hela ön.
<i>Cirriphyllum piliferum</i>	hårgräsmossa	Sälbo lövskog.
<i>Climacium dendroides</i>	palmmossa	Kapellänget.
<i>Dicranella heteromalla</i>	smaragdmossa	Prästvägen.
<i>Dicranoweisia cirrata</i>	kustsnurrmossa	Schipkapasset.
<i>Dicranum drummondii</i>	taigakvastmossa	Fyrplatsen, dynamrådet.
<i>Dicranum flagellare</i>	flagellkvastmossa	Stora Idemoren, intill Gottbergs lada.
<i>Dicranum fuscescens</i>	bergkvastmossa	Här och var på hela ön.
<i>Dicranum majus</i>	stor kvastmossa	Här och var på hela ön.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kommentar
Dicranum polysetum	vågig kvastmossa	Allmän på ön.
Dicranum scoparium	kvastmossa	Allmän på ön.
Dicranum spurium	hällkvastmossa	Österbovägen mot Las Palmas och Lagerplatsen.
Dicranum tauricum	nålkvastmossa	Här och var på hela ön.
Ditrichum flexicaule	plyschmossa	Gamla gården.
Eurhynchium angustirete	hasselmossa	Stora Idemoren.
Eurhynchium striatum	skuggsprötmossa	Sälbo lövskog.
Frullania dilatata	hjälmfrullania	Sälbo lövskog.
Grimmia hartmanii	skogsgrimmia	St. Idemoren, flyttblocket Elefanten.
Herzogiella seligeri	stubbspretmossa	Österbovägen mot Las Palmas, Lagerplatsen och Stora Idemoren.
Homalothecium sericeum	guldockmossa	Allmän på bark i alla löv-områden.
Hylocomium splendens	husmossa	Allmän på ön.
Hypnum cupressiforme	cypressfläta	Allmän på ön.
Hypnum jutlandicum	plattfläta	Schipkapasset.
Isothecium alopecuroides	råttsvansmossa	Stora Idemoren.
Jamesoniella autumnalis	höstörnmossa	Sälbo lövskog.
Lepidozia reptans	fingermossa	Här och var på hela ön.
Leptobryum pyriforme	päronmossa	Tärnudden, vattenhållet.
Leucobryum glaucum	blåmossa	Lagerplatsen, strax SO om och Schipkapasset.
Lophocolea heterophylla	vedblekmossa	Prästvägen och Stora Idemoren.
Lophozia bicrenata	sandflikmossa	Prästvägen.
Lophozia excisa	hedflikmossa	Österbovägen mot Las Palmas och Lagerplatsen.
Metzgeria furcata	bandmossa	Allmän på bark i alla löv-områden.
Mnium hornum	skuggstjärnmossa	Stora Idemoren.
Mnium stellare	blek stjärnmossa	Enligt Arwidsson (1938) uppgiven för ön. Ej återfunnen 2014.
Neckera complanata	platt fjädermossa	Stora Idemoren.
Nowellia curvifolia	långfliksmossa	Här och var på hela ön.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kommentar
Odontoschisma denudatum	kornknutmossa	Sälbo lövskog.
Orthodontium lineare	kapmossa	Braustens ängar och Schipkapasset.
Orthotrichum lyellii	stor hättmossa	Sälbo lövskog.
Orthotrichum pumilum	dvärghättmossa	Fyrvaktarbostadens trädgård.
Paraleucobryum longifolium	skärbladsmossa	St. Idemoren, flyttblocket Elefanten.
Plagiomnium affine	skogspraktmossa	Kapellänget.
Plagiomnium cuspidatum	lundpraktmossa	Kapellänget.
Plagiomnium undulatum	vågig praktmossa	Kapellänget och Sälbo lövskog.
Plagiothecium curvifolium	klosidenmossa	Schipkapasset.
Pleurozium schreberi	väggmossa	Allmän på ön.
Pohlia cruda	opal-mossa	Enligt Arwidsson (1938) uppgiven för ön. Ej återfunnen 2014.
Pohlia nutans	nickmossa	Här och var på hela ön.
Polytrichastrum formosum	skogsbjörnmossa	Kapellänget.
Polytrichum juniperinum	enbjörnmossa	Här och var på hela ön.
Polytrichum piliferum	hårbjörnmossa	Här och var på hela ön.
Pseudoscleropodium purum	pösmossa	Här och var på hela ön.
Ptilidium ciliare	stor fransmossa	Här och var på hela ön.
Ptilidium pulcherrimum	tät fransmossa	Allmän på ved i främst tallskog.
Ptilium crista-castrensis	kammossa	Österbovägen mot Las Palmas och Lagerplatsen.
Racomitrium canescens	sandraggmossa	Allmän på ön längs kusten.
Racomitrium elongatum	spärdraggmossa	Bredsand.
Racomitrium heterostichum	berdraggmossa	St. Idemoren, flyttblocket Elefanten.
Rhytidiadelphus squarrosus	gräshakmossa	Fyrplatsen.
Rhytidiadelphus triquetrus	kransmossa	Här och var på ön.
Schistidium apocarpum	strålblommossa	Jordkällarens cementväggar.
Sciuro-hypnum oedipodium	spretgräsmossa	Schipkapasset.
Sciuro-hypnum reflexum	späd gräsmossa	Stora Idemoren.
Sphagnum angustifolium	klubbvitmossa	Ej påträffad 2014. Enligt Högström (1999) funnen på flack liten kulle vid Gamla gården.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kommentar
<i>Sphagnum capillifolium</i>	tallvitmossa	Minst tio olika platser på ön.
<i>Sphagnum girgensohnii</i>	granvitmossa	Ej påträffad 2014. Enligt Högström (1999) funnen vid Bourgströms dyn år 1992.
<i>Syntrichia norvegica</i>	fjällskruvmossa	Funnen av Jörgen Petersson 2009 (Petersson 2010).
<i>Syntrichia ruraliformis</i>	sandskruvmossa	Här och var längs kusten.
<i>Syntrichia ruralis</i>	takmossa	Allmän på ön längs kusten.
<i>Tetraphis pellucida</i>	fyr tandsmossa	Sälbo lövskog.
<i>Thuidium recognitum</i>	kalktujamossa	Gamla gården.
<i>Thuidium tamariscinum</i>	stor tujamossa	Sälbo lövskog.
<i>Tortella inclinata</i>	kortbladig kalkmossa	Här och var längs kusten.
<i>Tortella tortuosa</i>	kruskalkmossa	Här och var längs kusten.
<i>Tortula muralis</i>	murtuss	Jordkällarens cementväggar.
<i>Ulota crispa</i>	krushättemossa	Stora Idemoren och Sälbo lövskog.

Taxonomiska observationer av levermossor insamlade under fjällmosskurs i Jämtland 2013

KELL DAMSHOLT,

Statens Naturhistoriske Museum, Botanisk have, kontor, Københavns universitet,
Øster Farimagsgade 2B, DK-1353 København K, Kellid@snm.ku.dk

During a course in field bryology in Jämtland, Sweden 2013, Jungermannia confertissima was found with reddish secondary pigmentation, proving the species to occur in Sweden. Lepidozia pearsonii was found new to Sweden and the Arctic species Anastrophyllum sphenoloboides was collected at a very southern spot in Sweden. Among the notable findings were both Lophozia grandiretis ssp. grandiretis and ssp. proteidea.

Jungermannia confertissima Nees. I Myrinia nr 22 nämnde jag att jag inte hade sett rödfärgade exemplar av denna art från Norden (Damsholt 2012). Från Norra Tvärån blev det emellertid insamlat tvåkönade plantor med röd färg (aug. 14, KD 13-044, 13-045) och därmed skulle en förekomst av *Jungermannia confertissima* vara bevisad. Problemet är, att karaktären "buntar av nedlöpande rhizoider" blev underkänd som en diagnostisk karaktär (Schuster 1988), då sådana utvecklas på ställen där plantan trivs. Likaså måste "ett högre perigyn" förkastas, eftersom var. *nana* av den närstående *J. sphaerocarpa* Hook. också utvecklar ett högre perigyn när den växer på ställen där den trivs dåligt. Det som återstår är därmed att *J. confertissima* skiljer sig från *J. sphaerocarpa* genom att utveckla röda sekundära färger, medan *J. sphaerocarpa* sekundärt blir rödbrun. De njurformade bladen hos *J. confertissima* kan vara svåra att skilja från de närmast cirkulära bladen hos *J. sphaerocarpa*. Lorbeer menade enligt Müller (1951-58: 832) att den småcelliga *J. sphaerocarpa* har dubbelt kromosomtal, medan den storcelliga *J. levieri* (= ? *J. confertissima*) har enkelt. I floran anges *J. confertissima* ha ett kromosomtal på 9, medan *J. sphaerocarpa* kan ha

9 eller 18. Kromosomer skulle nu kunna räknas på nordiskt material, om man gick ut på lokalen och samlade levande *J. confertissima*, men uppenbart löser kromosomtalet inte omedelbart det taxonomiska problemet.

Lepidozia pearsonii Spruce. Denna art, som är känd från närliggande områden på Norges västkust, hittades på en klippvägg längs stigen vid Brudslöjan, nära gränsen till Norge (Åre socken, aug. 14, KD 13-009, han- och honplantor; enkönad). Ny för Sverige.

Anastrophyllum sphenoloboides R.M.Schust. Denna arktiska art, som är känd från nordliga förekomster i Sverige och Finland, blev funnen på samma klippvägg som *Lepidozia pearsonii*, längs stigen vid Brudslöjan nära gränsen till Norge (Åre socken, aug. 14, KD 13-011), växande tillsammans med *Mylia taylorii*, *Lophozia attenuata*¹ och *L. ventricosa*. Plantorna hade inte utvecklat könsorgan men hade den strimmiga kutikulan som är karaktäristisk för arten. Förekomsten är förmodligen betingad av den nordvända klippväggen längs stigen.

Lophozia debiliformis R.M.Schust. & Damsh. Denna art blev funnen flera gånger i Åre socken (Östra Tväråklumpen, N-sidan. aug. 14, KD 13-033 & Åreskutan, nära toppstationen. Aug. 15, KD 13-056) och finns säkert i hela fjällkedjan. Kan sökas i äldre samlingar under "*Lophozia alpestris*".

Marsupella funckii (F. Weber & D.Mohr) Dumort. En sydlig art med få nordliga förekomster. Arten blev funnen i Åre socken, Norra Tvärån (aug. 14, KD 13-043).

Gymnocolea inflata (Huds.) Dumort. ssp. ***acutiloba*** (Schiffn.) R.M. Schust. & Damsh. Denna underart är säkert en allmän pionjärart i hela fjällkedjan och växer särskilt i sänkor i bergig terräng, där förhållandena hastigt skiftar från att vara våta till att vara snustorra. *Gymnocolea inflata* ssp. *acutiloba* blev funnen nära toppstationen, Åre socken, Åreskutan (aug. 15, KD 13-049).

Lophozia grandiretis (Lindb. ex Kaal.) Schiffn. Denna art blev funnen både som fjällformen med 15-25 druvklasformade oljekroppar per cell (ssp. *grandiretis* Åre socken, Östra Tväråklumpen, N-sidan. Aug. 14, KD 13-039) och som låglandsformen med större celler 43 x 51-68 µm och 27-32 få-segmenterade oljekroppar per cell (ssp. *proteidea* (Arnell) Damsh., Kall socken, Bymyrarna. aug. 16, KD 13-058).

***Cephaloziella uncinata* ?** R.M.Schust. Den planta som blev funnen i Kall socken, Bymyrarna, aug. 16, KD 13-059) hade krokformade bladspetsar på både blad och honliga svepeblad och en periantmykning med långa tänder, som också var krokböjda i spetsen. Plantan liknade *Cephaloziella uncinata* mest, men den kunde inte visas vara tvåkönad (autoik) och bestämningen är därför osäker.

Lophozia elongata Steph. Ett enda skott av denna nordliga art blev funnen i Kall socken, Stavattsberget (aug. 16, KD 13-062), på en mossklädd, nordvänd sluttning tillsammans med *Lophozia hatcheri*², *L. longidens* och *L. ventricosa*.

Referenser

- Damsholt, K. 2012. *Jungermannia confertissima* i Norden. Myrinia 22(1): 12-13.
- Müller, K. 1951-1958. Die Lebermoose Europas, i: L. Rabenhorst's (ed.) Kryptogamen-Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz. Ed. 3, vol. VI: 1-1365. Geest & Portig. Leipzig.
- Schuster, R.M. 1988. The *Hepaticae* of South Greenland. Nova Hedwigia Beihefte 92: 225.

1. *Barbilophozia attenuata* i checklisten över Sveriges mossor.[red:s anm.]
2. *Barbilophozia hatcheri* i checklisten över Sveriges mossor.[red:s anm.]

Rapport från Projekt Skånes mossor

NILS CRONBERG

Sandbyvägen 204, 247 54 Dalby, 046-20 09 25, Nils.Cronberg@sysbot.lu.se

A short report on the status of a project mapping the bryophytes of the province of Skåne, south Sweden.

Just nu har vi den femte årstiden i Skåne, varken höst eller vinter, mestadels mediokra gråmulna, regniga och ofta snålblåsiga dagar där temperaturen pendlar ovanför nollstrecket. Detta tillstånd varar normalt i november och december, men ersätter ibland hela vintern. Bra för mossor, men mindre bra för mossvänner eftersom ljuset knappt räcker till för att urskilja de tusen nyanser av grönt som annars ger oss en uppfattning om mossornas mångfald. Medan man försöker tajma de glesa solgluggarna finns det andrum att granska den gångna säsongens fynd.

Projekt Skånes mossor har bedrivits av Lunds botaniska förening under drygt 6 år och en första delårsrapport publicerades i föreningens tidskrift Botaniska Notiser i våras. Av denna rapport framgår det att ungefär 25 % av Skånes 531 5x5 km-rutor har blivit inventerade. Vi har efter hand också fått in de flesta kända äldre fynd i databasen, både belägg från svenska herbarier och litteraturuppgifter. Totalt har 591 taxa blivit funna efter 1995, de flesta av dessa under inventeringen, varav omkring 34 är nya för provinsen. För varje art anges i delrapporten antalet fynd efter 1995 samt antalet fynd i R-objekt (= referensobjekt, dvs den centrala kvadratkilometersrutan i varje 5x5 km ruta), vilket ger en mer jämförbar frekvensuppgift. Vi vågar inte spekulera i orsaker till förändringar i utbredning och frekvens baserat på detta material, men det framgår i redogörelsen om i dag sällsynta arter har många äldre fynd. Ett särskilt problem är de data som kommer utifrån och inte kan kontrolleras med belägg. När det gäller grov fjädermossa *Neckera crispa* (figur 1) så finns 132 rapporter från Skogstyrelysens

Figur 1. Grov fjädermossa *Neckera crispa* i Skäralid. Foto: Nils Cronberg.

nyckelbiotopsinventering medan arten bara blivit funnen i 3 % av R-objekten.

Liksom tidigare höstsäsonger har projektet genomfört ett inventeringsläger för att med gemensamma krafter ta sig an några lediga inventeringsrutor. Denna gång besöktes områden i jordbruksbygderna kring Blentarp i sydliga Mellanskåne under perioden 26 september till

1 oktober av totalt 12 personer. Under lägret gjordes en del intressanta fynd, bland annat av sandnäbbmossa *Rhynchostegium megapolitanum* (figur 2) och skånsk sprötmossa *Oxyrrhynchium schleicheri* (figur 3). Bryologer från hela Sverige är välkomna att delta på dessa inventeringsläger. Kommande års program är ännu inte helt spikat, men det kommer att bli ett liknande inventeringsläger nästa höst och 17-19 april kommer vi att inventera Stenshuvuds nationalpark med gemensamma krafter.

För att utbilda inventerare till projektet genomförs kontinuerligt studiecirkel både för nybörjare och något mer vana bryologer. Tillströmningen har varit god denna höst med många intresserade deltagare som undervisats under kompetent ledning av Staffan Nilsson respektive Torbjörn Tyler. Det finns fler tillfällen att lära sig nya saker: Projektet samlar belägg, främst från R-objekten. Dessa belägg ska förstas kontrolleras och kritiska grupper brukar granskas på särskilda beläggsgranskningsdagar, nu senast tittade vi på *Polytrichum*-arter med syfte att skilja på stor björnmossa *P. commune* och sumpbjörnmossa *P.*

Figur 2. Sandnäbbmossa *Rhynchostegium megapolitanum*. Foto: Tomas Hallingbäck.

Figur 3. Skånsk sprötmossa *Oxyrrhynchium schleicheri*. Foto: Tomas Hallingbäck.

uliginosum. De flesta kollektorer visade sig vara *P. uliginosum*, kanske inte helt oväntat med tanke på att detta är den större och mer synliga av arterna som i projektet samlas under beteckningen *Polytrichum commune* coll. (coll = "kollektivart"; på grund av svårigheterna att skilja på dessa taxa i fält).

Vi bjuder också in specialister att hålla föredrag för Lunds botaniska förening. Närmast står Lars Hedenäs på tur för att presentera den nya delen av Nationalnyckeln om pleurokarper. Nationalnyckeln har betytt oerhört mycket för projektet och intresset för mossor överlag. Till våren kommer Annick Lang från Holland, som nyligen publicerat en avhandling om släktet *Dicranum*. Det ska bli spännande att få en modern inblick i *Dicranum scoparium*-komplexet och andra besvärliga kvastmossor.

Referenser

Tyler, T., Cronberg, N., Kristensson, G., Nilsson, N.-O., Olsson, K.-A., Rosengren, F. och Rydlöv, J. 2014. Projekt Skånes Mossor 2008-2013 - en delårsrapport. Botaniska Notiser 147: 1-32.

En mossexkursion till Freiburg — andra gången gillt

NIKLAS LÖNNELL

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

A short report from an excursion to Freiburg is presented.

Det isländska askmolnet stoppade flygförbindelsen för många av deltagarna som anmält sig till Nordisk Bryologisk Förenings exkursion till Tyskland 2010. För att åtgärda detta anordnade Michael Lüth i månadsskiftet april-maj 2012 åter en exkursion i trakterna kring Freiburg i sydligaste Tyskland. Under några dagar guidade Michael oss runt bland fina mosslokaler i sina hemtrakter nära gränsen till både Schweiz och Frankrike.

Den internationella deltagarskaran utgjordes av Erik Aude och Rasmus (efternamn okänt) från Danmark, Leif Appelgren, Kristian Hassel och Torbjörn Høitomt från Norge, Michael Schön från Bayern i Tyskland, Des Callaghan från England samt Per Darell och Niklas Lönnell från Sverige.

Vi fick veta att Rhendalen och Rhonedalen utgörs av en "riftdal" som uppkom i samband med att Alperna restes. Landet höjdes då även här och bröts upp i en svag zon. Området i låglandet i närheten av Freiburg bestod ända till för några hundra år sedan av stora sumpskogar där malariabärande myggor höll till och där det fanns många olika mossor och kärlväxter. Av detta återstår nu inget och hela detta område är dränerat och uppodlat. Sumpskogarna gjorde att kontakten mellan de olika folken i olika delar av dalgångarna var obefintlig, vilket avspeglas i områdets olika kulturer och dialekter.

Den första delen av resan tillbringades i närheten av Freiburg, medan den andra delen var förlagd till Schwarzwald, där vi bodde i en gammal trästuga. I köket fanns det mystiska skyltar som varnade för att lämna mat ute. Vi fick veta att det berodde på att en trädgårdssjusovare (tror vi) huserade där. Vi fick lite av provianten som lämnades på bän-

ken uppäten av den, men såg den aldrig. Bilderna nedan visar några exempel på vad vi fick se under dessa dagar i allt från vinodlingar till skuggiga sänkor i skogen där det ännu låg fläckar av snö kvar.

Per Darell letar efter kalkdagmossa *Ephemerum recurvifolium* som växte på bar jord i en slänt. Det var dock mycket små mängder som vi hittade. Foto: Niklas Lönnell.

Sphaerocarpus växte på bar jord i vinodlingsdistrikten. Foto: Niklas Lönnell.

Storbladsbryum *Bryum schleicheri*, med tydligt kupade blad, växte i rännilar på en betesmark. Foto: Leif Appelgren.

Den kuperade betesmarken där *Bryum schleicheri* växte. Foto: Leif Appelgren.

Metzgeria temperata har till skillnad från *M. fruticulosa* groddkorn längs hela bålen och inte bara i bålspetsen. Foto: Niklas Lönnell.

Vår guide Michael Lüth. Foto: Leif Appelgren.

Stäppmossa *Pleurochaete squarrosa* på solvarmt kalkberg. Foto: Leif Appelgren.

Tetradontium brownianum växte skuggigt och fuktigt under överhäng. Foto: Niklas Lönnell.

Stugan vi bodde i under vistelsen i Schwarzwald. Foto: Leif Appelgren.

Metaneckera menziesii växte på en lodyta och liknar de *Neckera*-arter som har vågiga blad i Sverige. Foto: Niklas Lönnell.

Dramatisk natur i en bäckravin i naturreservatet Wutachschlucht. Foto: Leif Appelgren.

Sematophyllum demissum växte på block i en skogkant. Foto: Leif Appelgren.

Äta mossor?

NIKLAS LÖNNELL

Dirigentvägen 171, 756 54 Uppsala, niklas.lonnell@gmail.com

Studies on snails and pikas eating bryophytes are summarized/ referred. The snails can help bryophytes to establish and can also increase the species richness.

Sniglars betydelse för mossors etablering

Även sniglar verkar kunna äta mossor och hur detta skulle kunna påverka spridning och etablering av dessa mossor har undersökts i Schweiz. Genom att mata några sniglar med mosskapslar och några med sallad och sedan släppa ut sniglarna i olika provrutor kunde man konstatera att täckningen och artrikedomen av mossor efter en tid var högre i rutorna där de mossätande sniglarna hade vistats.

Boch, S., Fischer, M., Knop, E. & Allan, E. 2014. Endozoochory by slugs can increase bryophyte establishment and species richness. *Oikos* doi: 10.1111/oik.01536.

Pipharar i låglandet har mycket mossa på julbordet

Några forskare har funnit att mossor utgör en stor del av dieten hos den nordamerikanska pipharen *Ochotona princeps* (American pika på engelska). Piphararna är gnagare som närmast är släkt med harar och kaniner, men tillhör en egen familj: Ochotonidae. De är känsliga för överhettning och kan dö om de utsätts för temperaturer över 25 °C i mer än två timmar. Därför lever de oftast på hög höjd men finns också på lägre nivåer på platser där de är skyddade mot överhettning. Några forskare har studerat två låglandspopulationer av *Ochotona princeps*. Dessa populationer kan överleva på låg höjd tack vare att de håller till i blockrika rasmarker där de kan undgå överhettning genom att utnyttja det svalare mikroklimatet bland stenblocken. De är därmed hänvisade till att i huvudsak leva av det som växer på blocken. Forskarna har

räknat ut att 60 % av dieten, räknat som torrsvikt, består av mossor. Detta kom man fram till dels genom att observera hur mycket en individ åt av en viss växt, dels genom att kontrollera innehållet i de matförråd piphararna samlat i sina hålor. De mossarter som utgjorde störst andel av piphararnas diet var grå raggmossa *Racomitrium lanuginosum* och väggmossa *Pleurozium schreberi*. Mossor innehåller mycket lite näring (ca 80 % är fibrer), men det är tydligt att de studerade populationerna kan överleva på denna magra diet. En fördel som låglandspopulationerna har, jämfört med populationer på hög höjd, är att de har tillgång till färsk föda under en längre period eftersom marken inte är snötäckt lika länge. De behöver därför inte lägga lika mycket tid och energi på att samla in vinterförråd.

http://www.eurekalert.org/pub_releases/2013-12/uou-arp121613.php

Varner, J. and M. D. Dearing. 2013. Dietary plasticity in pikas as a strategy for atypical resource landscapes. *Journal of Mammalogy* doi: 10.1644/13-MAMM-A-099.1.

* * *

Resa till varma länder?

Ifall varma breddgrader skulle locka så här under det mörka vinterhalvåret så är jag pigg på att åka till någon bryologisk hot spot för att utforska dess natur (inte bara mossor men även lagom med djur- och växtliv).

Det finns många fördelar med att resa flera tillsammans, istället för ensam – inte minst säkerhetsaspekten men även insamlingstillstånd, dela bilar, dela guider, den med erfarenhet delar med sig och det blir roligare än att åka själv.

Jag har flera utländska kontakter (runt Medelhavet, Madeira, Afrika, Australien, Turkiet osv) som skulle kunna hjälpa till med insamlings-tillstånd och vara med som guide.

Tycker du att detta låter lite intressant så sänd mig ett mejl, och föreslå gärna ditt drömmål, så återkommer jag med lite idéer hur det kan förverkligas.

Tomas Hallingbäck
thallingback@hotmail.com

Aktuella aktiviteter

På denna plats listar vi kommande händelser som kan vara av intresse för den mossintresserade. För eventuella förändringar hänvisar vi till respektive kontaktperson eller till Mossornas Vänners hemsida: <http://www.sbf.c.se/MV/>.

Vårexkursion till Västergötland 1-3 maj 2015

Med Lars Sjögren besöker vi lokaler i trakterna kring Lerum och Alingsås. Vi kommer att bo på Villa Plantaget, ett vandrarhem mitt i Alingsås (0322-64 40 40, vandrarhem@hjalmaled.se). Boka rum innan 1 april, de håller rum till oss fram till dess. Anmäl gärna att du kommer till Fia Bengtsson, fia.bengtsson@ebc.uu.se. Mer info kommer på hemsidan!

Kallelse till Mossornas Vänners årsmöte 2 maj 2015

Årsmötet kommer att hållas lördagen 2 maj 2015 kl. 20:00 på vandrarhemmet Villa Plantaget på Nyebrogatan 2 i Alingsås. (Ungefärliga koordinater (WGS84) Lat: 57.93237 Lon: 12.52934)

Fjälltur till Hemavan 23 augusti – 2 september 2015?

Vi håller på att undersöka möjligheten att ha ett inventeringsläger i Hemavan sista veckan i augusti. Tanken är att inleda med några dagars vandring för att samla in mossor, troligtvis med boende i tält. Om vi blir många kanske vi delar in oss i smågrupper. Därefter blir det några dagar med mikroskopering av det insamlade materialet.

Förhoppningsvis kan Kell Damsholt vara med och vi kommer då att ha fokus på levermossor. Det kommer att krävas att man tar med egen stereolupp och mikroskop. Är du intresserad av att delta, hör av dig snarast (först till kvarn) men senast 31 januari, och meddela om du vill vara med under hela perioden eller bara en del av den. Niklas Lönnell, Niklas.lonnell@gmail.com, 070-5745796.

Mossornas Vänners försäljning

Mikroskopstillbehör

Objektglas standard (50 st./förp.) 50 kr
Objektglas med en fördjupning (5 st./förp.) 35 kr
Objektglas m. två fördjupningar (5 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 18x18mm (100 st./förp.) 25 kr
Täckglas - 24x24mm (100 st./förp.) 50 kr
Täckglas - 24x32mm (100 st./förp.) 75 kr
Pincett med ytterst fin spets, rak 10,5 cm 175 kr
Pincett med ytterst fin spets, böjd 10,5 cm 200 kr

Lösnummer av Myrinia

Finns endast av vissa årgångar. Maila thallingback@hotmail.com och ange vilka nummer ni önskar, så får ni veta om just dessa finns kvar. Pris 15 kr/ex Gamla lösnummer av Mossornas vänners tidning (föregångaren till Myrinia) finns alla som pdf-filer och kan fås utan kostnad.

Övriga skrifter

Vitmossor i Norden, ny omarbetad upplaga (2010). 100 kr
Göteborgstraktens mossor (2008), 128 sidor, inkl. CD-skiva. 200 kr
Sotenäsets mossor (1998), Bergqvist & Blomgren, 80 sidor. 140 kr
Preliminary distribution maps of bryophytes in Northwestern Europe. Tre volymer, 50 kr per volym:
Vol. 1. Hepaticae and Anthocerotae (second ed.)
Vol. 2. Musci (A-I)
Vol. 3. Musci (J-Z)

Paketerbjudande

Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor = 300 kr
Göteborgstraktens mossor + Sotenäsets mossor + samtliga tre volymer av Preliminary distribution maps = 400 kr

Försäljningsvillkor

PORTO: För att förenkla hanteringen används ett enhetsporto på 45 kr per försändelse (upp till 2 kg).
Gör din beställning genom att sätta in rätt belopp på Mossornas Vänners plusgirokonto 13 37 88 - 0.
Om du har frågor om beställningen sänd dessa till Tomas Hallingbäck: thallingback@hotmail.com

GLÖM EJ att ange vad beställningen gäller och vart den skall skickas.

OBS: Till alla inbetalningar utanför Sverige tillkommer en extra kostnad på 100 kr, dels för att täcka de höga avgifterna för utlandsgirering, dels för det högre portot.

Myrinias redaktion

Linda Birkedal, Enningervägen 12, 243 31 Höör, 0413-23123,
linda.birkedal@naturskyddsforeningen.se

Tomas Hallingbäck, Kårsbärsvägen 7, 741 31 Knivsta, 018-343512,
thallingback@hotmail.com

Leif Appelgren, Storhaugveien 16A, 4014 Stavanger, Norge,
+47 90 72 69 98, leif.appelgren@gmail.com

Lars Gerre, Ejdergatan 2G, 416 68 Göteborg, 031-707 05 57,
larsgerre@yahoo.se

Instruktioner till författare

Eftersom du läser detta har du kanske funderat på att komma med ett bidrag till Myrinia. Roligt! Myrinia utges 2 gånger om året och publicerar alla möjliga typer av artiklar, notiser, kåserier m.m. så när det gäller formerna finns det inte så mycket begränsningar.

Skicka ditt alster per e-post, som en Word-fil eller i RTF-format, till den redaktör som står överst på denna sida. **Sänd bilder och figurer separat, dvs. ej monterade i textfilen.** Figurtexter skrivs separat, efter texten. Om du inte har tillgång till dator eller e-post är du självklart ändå välkommen att skriva i Myrinia (hör av dig till redaktionen).

Börja manuskriptet med titeln på artikeln, följt av författarens/författarnas namn, adress(er) och e-postadress(er). Sedan följer en kort sammanfattning på engelska (som vi kan skriva om du vill ha hjälp med det). I slutet på artikeln ska eventuell citerad litteratur samlas under rubriken "Referenser". Här ska endast finnas sådan litteratur som nämns i artikeln och omvänt. Undvik förkortningar. Exempel på hur referenserna ska anges: Hallingbäck, T., Hedenäs, L. & Weibull, H. 2006. Ny checklista för Sveriges mossor. Svensk Botanisk Tidskrift 100: 96-148.

När mossor nämns anges det svenska namnet först, följt av vetenskapligt namn, utan komma och parenteser, t.ex. trindmossa *Myurella julacea*. Båda dessa upprepas vid varje tillfälle arten nämns. Undantag kan dock göras om en artikel handlar om en eller två arter då endast det ena namnet behöver användas efter den första gången. Namnen bör följa dem i checklistan 2006 (se ovan). För kärlväxter räcker det med det svenska namnet. Använd inga formateringar och andra finesser i ordbehandlingsprogrammet, förutom kursivering av vetenskapliga namn. Vi förbehåller oss rätten att publicera inkomna manus via internet.

Om det är något du undrar över är du välkommen att kontakta redaktionen.